

Изложението начева съ Адама: дадени сж имената и годинитѣ на лица отъ библейско-източната, римската и византийската истории. Единственото сведение за българитѣ е дадено въ свръзка съ поражението на имп. Никифора I (802—811), но то е твърде кратко и е заето отъ византийски извори. Това произведение е било съставено между 1. IX. 893 г. и 31. VIII. 894 г.)⁷⁾. То е най-яркиятъ примѣръ за пълното господство на византийското влияние въ българската книжнина презъ IX—X вв. По съдържание то представя опитъ за всеобща история, възъ основа на данни изъ византийски извори. „Историкиитѣ“ нѣматъ никаква стойностъ като изворъ за българското минало.

Въ старобългарската книжнина сж познати преводи на различни византийски исторически произведения. Преведени сж били нѣколко „хроники“, обаче, нито една „история“⁸⁾. Изглежда, че още въ времето на царь Симеона (893-927) е било преведено на български съчинението на патриарха Никифора (12.IV.806-815) *χρονογραφικὸν σύντομος* („кратка хронография“) ⁹⁾. Една преправка отъ превода на това съчинение се намира въ така названия Свѣтославовъ сборникъ отъ 1073 г., за основа на който е послужилъ сборникътъ, писанъ по порѣзка на българския царь Симеона¹⁰⁾. По-късно е била преведена хрониката на Иоанъ Малала, надсловена *χρονογραφία* и доведена, изглежда, до 573 год.¹¹⁾. Приема се¹²⁾, че е сжществувалъ старобългарски преводъ, който по-сетне е билъ пренесенъ въ Русия. Славянскиятъ преводъ е особено важенъ за текстовата критика на грѣцкия първообразъ. Той дава възможностъ да се оправи и допълни грѣцкия текстъ¹³⁾.

⁷⁾ Вж. В. Н. Златарски, *Най-стѣариятъ истор. тѣрудъ...*, 149 сл.

⁸⁾ Вж. общото изследване на М. Weingart, *Byzantské kroniky v literatuře církevněslovanské. Přehled a rozbor filologický*, I (Bratislava 1922); II, 1, 2 (1923). — ср. Ю. Трифоновъ, *Византийскиитѣ хроники въ църковно-славянската книжнина* (ИзвИДво, VI. 1924, 163—181).

⁹⁾ Издадена отъ Н. В. Степановъ, *Лѣтописецъ вскорѣ пѣтр. Никифора въ Новгородской кормчей* (въ: Извѣстія отдѣл. русск. яз. и слов. Имп. Акад. Наукъ, XVII. кн. 3. 1912, 293—320). — ср. М. Weingart, о. с., I, 55—62, 243. — Ю. Трифоновъ, о. с., 170.

¹⁰⁾ ср. М. Weingart, о. с., I, 58.

¹¹⁾ За автора изобщо вж. К. Krumbacher, *Geschichte der byzantinischen Litteratur*, 2e Aufl. (München 1897), 325 sqq.

¹²⁾ М. Weingart, о. с., I, 18—51, 243. Вж. нѣкои критически бележки на Ю. Трифоновъ, о. с., 165 сл.

¹³⁾ Ср. С. П. Шестаковъ, *О значеніи славянскаго перевода хроники Ј. Малалы для возстановленія и исправленія ея греческаго текста* (Визант. Временникъ, I. 3—4. 1894, 503—551; II. 3. 1895, 372—377). — М. Weingart, о. с., I, 50 сл.